

PATVIRTINTA
Panevėžio Kastyčio Ramanausko
lopšelio-darželio direktorės
2025 m. rugpjūčio 26 d.
įsakymu Nr. V-1-152

**PANEVĖŽIO MIESTO KASTYČIO RAMANAUSKO LOPŠELIO-DARŽELIO
PAGALBOS VAIKO SAVIRŪPAI PAGAL GYDYTOJŲ REKOMENDACIJAS
UŽTIKRINIMO (PVZ., VAISTŲ LAIKYMO, IŠDAVIMO, NAUDOJIMO IR KT.), JEIGU
VAIKAS SERGA LĒTINE NEINFEKCINE LIGA, TVARKOS APRAŠAS**

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Panevėžio miesto Kastyčio Ramanausko lopšelio darželio (toliau – lopšelio-darželio) pagalbos vaiko savirūpai pagal gydytojų rekomendacijas užtikrinimo (pvz., vaistų laikymo, išdavimo, naudojimo ir kt.), jeigu vaikas serga lėtine neinfekcine liga (toliau – LNL), tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato lopšelyje-darželyje pagalbos mokinio, sergančio LNL, savirūpai pagal gydytojų rekomendacijas užtikrinimo organizavimą ir lopšelio-darželio, vaikų, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir kitų pagalbos vaiko savirūpos organizavime dalyvaujančių darbuotojų atsakomybes ir pareigas.

2. Tvarkos aprašo tikslas – užtikrinti sklandų pagalbos vaiko, sergančio LNL, savirūpai pagal gydytojų rekomendacijas organizavimą lopšelyje-darželyje.

3. Tvarkos apraše naudojamos sąvokos ir apibrėžimai:

3.1. **Lėtinės neinfekcinės ligos** – ilgos trukmės ir paprastai lėtai progresuojančios ligos, tokios kaip širdies ir kraujagyslių ligos, vėžys, cukrinis diabetas, lėtinės kvėpavimo takų ligos ir psichikos sveikatos sutrikimai, kaip tai nustatyta Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos (toliau – LR) Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII96413.

3.2. **Vaikas** – asmuo, kuris mokosi lopšelyje-darželyje pagal ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo programas.

3.3. **Tėvai (globėjai, rūpintojai)** – mokinio atstovai pagal įstatymą, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, t. y. vaiko tėvai, vaiką įvaikinus, – įtėviai, nustačius globą ar rūpybą, – globėjai ar rūpintojai, įstatymų nustatytais atvejais – valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija.

3.4. **Vaiko savirūpa** – vaiko sergančio LNL, ugdomas(is) gebėjimas saugoti sveikatą, prisitaikyti prie aplinkos sąlygų, apsisaugoti nuo ligos komplikacijų, sveikatos būklės pablogėjimo atpažinimas ir gebėjimas pačiam vykdyti gydytojo paskirtą gydymą savarankiškai, su šeimos ar specialistų pagalba.

3.5. **Individualus pagalbos vaiko savirūpai, kai vaikas serga LNL, teikimo lopšelyje - darželyje planas** (toliau – Planas) – individualiai pagal gydytojo rekomendacijas ir tėvų (globėjų, rūpintojų) lūkesčius parengtas veiksmų planas, užtikrinantis sklandžią pagalbos mokinio savirūpos teikimo eigą.

3.6. **Medicinos pagalbos priemonė** – medicinos priemonė (prietaisas), kaip ši sąvoka suprantama Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme, arba specialiosios paskirties maisto produktas, atitinkantis sveikatos apsaugos ministro patvirtintus specialiosios paskirties maisto produktų reikalavimus.

3.7. **VSS** - visuomenės sveikatos specialistas, vykdamas sveikatos priežiūrą lopšelyje-darželyje.

3.8. **Įgaliotas asmuo**- lopšelio-darželio direktorės įsakymu paskirtas asmuo, atsakingas už savirūpos pagalbos organizavimą.

4. Tvarkos aprašas parengta vadovaujantis:

4.1. LR sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2016 „Išimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“.

4.2. LR sveikatos apsaugos ministro ir LR švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ĮSAK-2680 „Dėl Visuomenės sveikatos priežiūros mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (LR sveikatos apsaugos ministro ir LR švietimo ir mokslo ministro 2016 m. sausio 21 d. įsakymo Nr. V-966/V-672 redakcija).

4.3. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro ir MB „Audito projektai“ parengtomis metodinėmis rekomendacijomis „Lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis (cukriniu diabetu, bronchų astma ir dermatitu) sergančių vaikų, ugdomų bendrojo ugdymo įstaigose, sveikatos priežiūros Mokyklose metodinės rekomendacijos“ (2020).

4.4. LR sveikatos apsaugos ministro 2001 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. 65 „Dėl Informacijos apie pacientą valstybės institucijoms ir kitoms įstaigoms teikimo tvarkos patvirtinimo“ (LR sveikatos apsaugos ministro 2018 m. lapkričio 21 d. įsakymo Nr. V-1328 redakcija).

II SKYRIUS PAGALBOS MOKINIO SAVIRŪPAI ORGANIZAVIMAS LOPŠELYJE-DARŽELYJE

5. Pagalba vaiko savirūpai lopšelyje-darželyje organizuojama, kai gaunama informacija apie esantį ar atsiradusį pagalbos vaiko savirūpai poreikį:

5.1 Tėvai (globėjai, rūpintojai), pasirašydami dvišalę mokymo sutarties formą, pažymi, kad mokinys serga LNL ir vaikui bus reikalinga savirūpos pagalba ugdymo procese;

5.2 Tėvai (globėjai, rūpintojai) lopšeliui-darželiui pateikia užpildytą Prašymą dėl pagalbos mokinio savirūpai organizavimo (toliau – Prašymas) (1 priedas);

5.3 VSS, analizuodamas Vaiko sveikatos pažymėjimus (LR SAM statistinė apskaitos forma Nr. E027-1) ir Medicininius pažymėjimus (LR SAM statistinė apskaitos forma Nr. 046/a), pagal nurodytas gydytojų išvadas ir rekomendacijas ir/arba skubios pagalbos poreikis sudaro sąrašą mokinių, kurie serga lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis ir pateikia lopšelio-darželio direktoriui.

6. Vaiko, sergančio LNL, pagalbos savirūpai įgyvendinime dalyvauja tėvai (globėjai, rūpintojai), VSS, vaiko grupės mokytojas ir esant poreikiui kiti švietimo pagalbos specialistai.

7. Pagalba vaiko savirūpai organizuojama atsižvelgiant į vaiko poreikius ir tiksliai gydytojų rekomendacijas, pagal vaiko tėvų (globėjų, rūpintojų) ir lopšelio-darželio darbuotojų parengtą Planą (2 priedas).

8. Kai gaunama informacija ir esant poreikiui reikalinga kelių švietimo pagalbos specialistų pagalba įgyvendinimui vaiko savirūpos pagalbai per 5 darbo dienas inicijuojamas vaiko gerovės komisijos (toliau – VGK) susirinkimas. Į susirinkimą pakviečiami tėvai (globėjai, rūpintojai). Susirinkimo metu aptariama pagalbos vaiko savirūpai poreikis ir lopšelio -darželio galimybes organizuoti pagalbą.

9. Jei susirinkimo metu tėvai (globėjai, rūpintojai) nurodo, kad bus reikalinga pagalba vaiko savirūpai ugdymo proceso metu, jiems duodamas užpildyti Prašymas, ir kartu rengiamas Planas.

10. Planas pildomas pagal šios Tvarkos aprašo 4.4 papunktyje nurodytų metodinių rekomendacijų pavyzdines formas, atsižvelgiant į mokinio sveikatos būklę, tėvų (globėjų, rūpintojų) lūkesčius ir lopšelio-darželio galimybes. Planas gali būti pildomas pasitelkiant vaiko gydančio gydytojo pagalbą.

11. Planas suderinamas pasirašytinai su tėvais (globėjais, rūpintojais), lopšelio-darželio direktoriumi, VSS ir kitais darbuotojais, teikiančiais pagalbą vaiko savirūpai.

12. Suderintas Planas tvirtinamas lopšelio-darželio direktoriaus įsakymu.

13. Įgyvendinamos tokios pagalbos vaiko savirūpai priemonės, kurių užtikrinimas nereikalauja didesnės darbuotojų kompetencijos (žinių ir gebėjimų) ir lopšelyje-darželyje yra sudarytos vaistų ir (ar) kitų medicinos pagalbos priemonių laikymui tinkamos sąlygos.

14. Direktorius su tėvų (globėjų, rūpintojų) pagalba organizuoja Planą įgyvendinantiems darbuotojams mokymus apie mokinio sveikatos būklę, kokias ir kaip atlikti pagalbos priemones.

15. Planą įgyvendinantiems darbuotojams pateikiamas pasirašyti Pasižadėjimas saugoti tvarkomų asmens ir kitų duomenų paslaptį, laikytis duomenų saugos reikalavimų (3 priedas).

16. Planas turi būti peržiūrimas VSS ne rečiau nei kartą per metus, ir nedelsiant, pvz., pasikeitus pagalbos mokinio savirūpai poreikiui, sveikatos būklei ar lopšelio-darželio pagalbos teikimo galimybėms ir kt., bei atitinkamai koreguojamas.

17. Jei susirinkimo metu ar Plano įgyvendinimo eigoje tėvai (globėjai, rūpintojai) nurodo, kad lopšelyje-darželyje nereikia pagalbos mokinio savirūpai, jiems duodamas užpildyti Atsisakymas organizuoti pagalbą vaiko savirūpai (toliau – Atsisakymas) (4 priedas).

18. Užpildytas Atsisakymas neatleidžia lopšelio-darželio darbuotojų nuo pareigos vaiko sveikatai pablogėjus, suteikti pirmąją būtiną pagalbą tiek kiek leidžia jų kompetencijos, jei reikia kviesti greitąją medicinos pagalbą ir informuoti mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) apie šį atvejį, vadovaujantis lopšelio-darželio patvirtinta pirmos pagalbos organizavimo tvarka.

19. Esant būtinumui apie vaikų tėvų (globėjų, rūpintojų) piktybišką nedalyvavimą VGK susirinkimuose ir sklandaus Plano įgyvendinimo procese (pvz., nepateikia vaistų ir (ar) kitų medicinos pagalbos priemonių, neinformuoja apie vaiko sveikatos pasikeitimus ir kt.) informuojamas lopšelio-darželio direktorius, kuris inicijuoja VGK susirinkimus. Susirinkimų metu aptariama gauta informacija, kuri gali būti vertinama kaip vaiko nepriežiūra.

20. VGK išvadas apie galimą vaiko nepriežiūrą lopšelis-darželis ne vėliau kaip per 3 d. d. informuoja savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių.

21. Prašymo, Atsisakymo ir Plano formos turi būti aiškiai ir suprantamai užpildytos, pateikta tiksli ir neklaidinanti informacija, pasirašytos tėvų (globėjų, rūpintojų), direktoriaus, VSS, ir kitų darbuotojų, teikiančių pagalbą mokinio savirūpai.

22. Plano kopijos pateikiamos vaiko tėvams (globėjams, rūpintojams), VSS ir darbuotojams, teiksiantiems pagalbą vaiko savirūpai.

23. Originalai pridedami prie to mokinio Mokymosi sutarties ir tampa jos neatsiejama dalimi.

III SKYRIUS VAISTŲ IR (AR) KITŲ MEDICINOS PAGALBOS PRIEMONIŲ LAIKYMAS

24. Plane įrašyti, vaikui reikalingi vartoti lopšelyje-darželyje vaistai ir (ar) kitos medicinos pagalbos priemonės laikomi(os) sveikatos kabinete rakinamoje spintoje arba grupėse vaikams neprieinamoje vietoje, grupių mokytojų priežiūroje, užtikrinant, kad prie jų turėtų priėjimą tik jas vaikui išduodantis darbuotojas, įpareigotas suteikti tokią pagalbą vaiko savirūpai.

25. Vaistus ir (ar) kitas medicinos pagalbos priemones į lopšelių-darželį atneša tik vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) ir paduoda VSS, jai nesant lopšelyje-darželyje, grupių tiesioginėms mokytojoms.

26. Vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo atnešti tinkamos kokybės ir atitinkamai pažymėtus vaistus ir (ar) kitas medicinos pagalbos priemones:

26.1 paskirtas vaiką gydančio gydytojo;

26.2 originalioje pakuotėje su informaciniu lapeliu apie paskirtį, sudėtį, vartojimo būdą, dažnumą, indikacijas ir kontraindikacijas, šalutinį poveikį;

26.3 ant pakuotės yra aiškiai užrašytas vaiko, kuriam gydytojo paskirti vaistai ir (ar) kitos medicinos pagalbos priemonės, vardas, pavardė, klasės numeris/grupės pavadinimas;

26.4 nepažeista vaisto vidinė pakuotė ir nesugadintos medicinos pagalbos priemonės (pvz., neišsilieję skysčiai, nesutrūkinėjusios tabletės, nėra duženų ir kt.);

26.5 tinkamo galiojimo termino.

27. Gydytojui paskyrus vaikui naujus vaistus ir (ar) kitas medicinos pagalbos priemones, šie vaistai ir (ar) kitos medicinos pagalbos priemonės turi būti pirmą kartą panaudotos vaikui esant namuose su tėvų (globėjų, rūpintojų) priežiūra, įsitikinti ar vaistai toleruojami, ar saugu naudoti medicinos pagalbos priemonę – tinkami ligos gydymui ir kontrolei. Ši sąlyga netaikoma gydytojo skiriamiems vaistams atlikti skubiąją medicinos pagalbą esant gyvybei pavojingoms būklėms.

28. Pasibaigusio galiojimo vaistus ir (ar) kitas medicinos pagalbos priemones paduoti vaikui vartoti/naudoti griežtai draudžiama. Pasibaigusio galiojimo vaistai ir (ar) kitos medicinos pagalbos priemonės originalioje pakuotėje grąžinamos tėvams (globėjams, rūpintojams).

29. Tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo raštiškai informuoti lopšelio-darželio direktorių, jei vaikui vaistų ir (ar) kitų medicinos pagalbos priemonių vartoti nebereikia. Nepanaudoti vaistai ir (ar) kitos medicinos pagalbos priemonės originalioje pakuotėje grąžinamos tėvams (globėjams, rūpintojams).

30. Vaistų ir (ar) kitų medicinos pagalbos priemonių perdavimo/ grąžinimo faktas įrašomas į Vaistų vartojimo ir kitų procedūrų atlikimo lopšelyje-darželyje apskaitos registrą (5 priedas).

31. Vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) tiesiogiai atsakingi už vaistų ir (ar) kitų medicinos pagalbos priemonių kokybę ir nuolatinį papildymą.

IV SKYRIUS VAISTŲ VARTOJIMO IR (AR) KITŲ MEDICININIŲ PROCEDŪRŲ ATLIKIMO LOPŽELYJE-DARŽELYJE ADMINISTRAVIMO TVARKA

32. Įgyvendinamos tokios pagalbos vaiko savirūpai priemonės, kurių užtikrinimas nereikalauja didesnės darbuotojų kompetencijos (žinių ir gebėjimų) ir lopšelyje-darželyje yra sudarytos vaistų ir (ar) kitų medicinos pagalbos priemonių laikymui tinkamos sąlygos.

33. Lopšelio-darželio vaikui skirti vaistai vartojami ir (ar) kitos medicininės procedūros atliekamos Plane nustatyta tvarka.

34. Konkrečius pagalbos, susijusios su vaikui skirtų vaistų vartojimu ir (ar) kitų medicininių procedūrų atlikimu, veiksmus (pvz., išdavimas ar sudavimas/ atlikimas), atlieka tik Plane paskirtas darbuotojas, atsakingas už konkrečios pagalbos veiksmų atlikimą vaikui. Lopšelyje-darželyje nesant plane nurodytam darbuotojui, konkrečios pagalbos veiksmus gali atlikti jį vaduojantis darbuotojas.

35. Taip pat vaikui vartoti vaistus ir (ar) kitas medicininės procedūras atlikti gali lopšelio-darželio vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai).

36. Jeigu vaikui reikia atlikti procedūrą, kuri priskirta asmens sveikatos priežiūros licencijuotoms paslaugoms (vaisto injekcija, kateterio įvedimas ir kt.), tai atlieka vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) arba dėl procedūros atlikimo jie susitaria su asmens sveikatos priežiūros įstaiga.

37. Neturint būtinosios kvalifikacijos bei licencijos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui, tokie lopšelio-darželio darbuotojų veiksmai yra neteisėti ir neleistini.

38. Siekiant išvengti vaisto vartojimo ir (ar) kitos medicininės procedūros atlikimo klaidų, darbuotojas, atsakingas už pagalbos mokiniui vaistus naudoti ir (ar) kitas medicininės procedūras atlikti, kiekvieną kartą prieš vaistus išduodant ir (ar) medicininės procedūras atliekant, privalo patikrinti:

38.1 ar vaistas ir (ar) medicinos pagalbos priemonė yra ta, kuri nurodyta Plane;

38.2 ar tai tas mokinys, kuriam vaistas ir (ar) kita medicininė procedūra paskirti;

38.3 ar teisinga vaisto dozė;

38.4 ar duodama/ atliekama tinkamu laiku;

38.5 ar vaisto dar nėra gavęs (išvengti dvigubos dozės) ir (ar) kita procedūra nėra atlikta;

38.6 ar nepasibaigęs galiojimo terminas;

38.7 ar teisingas vartojimo būdas;

38.8 ar nepažeista vaisto ir (ar) kitos medicinos pagalbos priemonės vidinė pakuotė ar kitaip nesugadintas.

39. Darbuotojai turi atlikti rankų higieną prieš vaistų išdavimą/ sudavimą ir (ar) kitos medicininės procedūros atlikimą mokiniui ir po.

40. Taip pat darbuotojas turi įvertinti vaiko sveikatos būklę ar nėra kontraindikacijų jam vaistus vartoti ir (ar) kitas medicininės procedūras atlikti (pvz., nekarščiuoja, nevemia, vaisto vartojimo vieta neparaudus, neskausminga ir kt.). Apie pastebėtas kontraindikacijas nedelsiant informuojami vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) telefonu, nurodytu Plane.

41. Vaikas vaistą turi suvartoti ir (ar) medicininę procedūrą atlikti tik stebint darbuotojui, atsakingam už pagalbą vaistą vartojant ir (ar) atliekant medicininę procedūrą. Apie pastebėtas šalutines reakcijas nedelsiant informuojami vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) telefonu, nurodytu Plane.

42. Bet koku atveju atsiradus pavojingoms sveikatai šalutinėms reakcijoms nedelsiant suteikiama pirmoji pagalba ir (ar) kviečiama greitoji medicinos pagalba, vadovaujantis lopšelio-darželio patvirtinta pirmos pagalbos organizavimo tvarka.

43. Darbuotojas, atsakingas už konkrečių pagalbos veiksmų vaikui vartojant vaistus ir (ar) kitas medicinos procedūras atliekant, privalo užregistruoti kiekvieno atlikto pagalbos veiksmo faktą į Vaistų vartojimo ir kitų procedūrų atlikimo lopšelyje-darželyje apskaitos registrą (5 priedas).

44. Vaistų vartojimo ir kitų procedūrų atlikimo lopšelyje-darželyje apskaitos registras laikomas vaistų ir (ar) kitų medicinos pagalbos priemonių laikymo vietoje arba taip kaip nurodyta Plane.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

45. Lopšelio-darželio atsakomybės:

45.1 Sudaryti sąlygas pagalbai vaiko savirūpai organizuoti.

45.2 Organizuoti individualius pokalbius/susirinkimus su vaiku, tėvais (globėjais, rūpintojais) spręsti pagalbos vaiko savirūpai organizavimo klausimus.

45.3 Lopšelis-darželis atsako už sklandų pagalbos vaiko savirūpai organizavimą, Plano sudarymą bei koordinavimą.

46. Lopšelis-darželis neprisiima atsakomybės už vaiko organizmo reakcijas į paskirtą vaistą, vaistų ir medicinos pagalbos priemonių kokybę, savalaikį jų tiekimą ir papildymą bei už mokinio ligos gydymo ir kontrolės kokybę namuose.

47. Vaiko tėvų (globėjų, rūpintojų) atsakomybės:

47.1 Informuoti lopšelių-darželių apie savirūpos organizavimo poreikį.

47.2 Atvykti į individualius pokalbius/susirinkimus su darbuotojais, atsakingais už pagalbos vaiko savirūpai organizavimą.

47.3 Pateikti lopšeliui-darželiui teisingą informaciją apie vaiko sveikatos būklę, visus pokyčius, galinčius turėti įtakos pagalbos mokinio savirūpai įgyvendinimui.

47.4 Vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) atsako už sklandų Plano parengimą ir jo vykdymą.

47.5 Pasirūpinti saugiu atliekų, susidarančių organizuojant pagalbos vaiko savirūpai teikimą ir nurodytų Plane, pašalinimu.

47.6 Vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) atsako už vaiko ligos gydymo ir kontrolės kokybę namuose.

48. Asmenys, dalyvaujantys pagalbos vaiko savirūpai teikime, privalo užtikrinti vaiko asmens ir sveikatos duomenų konfidencialumą, naudoti šiuos duomenis tiek, kiek reikalinga vaiko teisei būti sveikam užtikrinti, tačiau nepažeidžiant jo teisės į privatų gyvenimą, asmens neliečiamybę, privalo neatskleisti, neperduoti ir nesudaryti sąlygų susipažinti su šiais duomenimis nė vienam asmeniui, kuris neturi teisės jais naudotis, ir saugoti konfidencialumą perėjus dirbti į kitas pareigas ar pasibaigus darbo santykiams.